

YTTRANDE

2018-08-23

Dnr: Ku2018/01074/D

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråds yttrande avseende:
Långsiktigt stöd till det civila samhället, Ds 2018:13

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) är Sveriges största museiförening med omkring 570 medlemsmuseer. Medlemmarna i föreningen rekryteras från orter över hela Sverige. ArbetSam har i samarbete med Arbetets museum identifierat 1 500 museianläggningar i Sverige. Driftsformerna för dessa museer är mycket varierade: enskilda föreningar, stiftelser, privatpersoner och företag som sköter den vardagliga driften. Ägandeförhållandena är minst lika mångfacetterade med föreningar, stiftelser, kommuner, företag och privatpersoner som ägare. Huvudparten av arbetslivsmuseerna drivs av ideella krafter.

Bakgrund

När Sverige industrialiserades fanns inte kapital att investera i ångmaskiner. Istället använde man sig av den billigare vattenkraften för att driva maskiner och produktionsutrustning. Sverige har därför, i motsats till exempelvis England, ett stort antal industriella anläggningar utanför städerna där vattenkraften varit en av lokaliseringsfaktorerna. Utanför storstadsområdena har marktrycket inte varit lika stor och många värdefulla industrianläggningar har därför bevarats åt eftervärlden. På dessa platser finns idag arbetslivsmuseer som på ett resurssnålt och hållbart sätt bevarar och befolkar dessa platser. Där berättar man historien om hur Sverige utvecklades från att vara ett jordbruksland till att bli en framgångsrik industrination.

Industrisamhällets kulturarv berättar om hur industrialismen och de stora folkrörelserna i form av liberalism, frikyrklighet, nykterhet, kvinnorörelse och arbetarrörelse formade det moderna demokratiska Sverige.

Arbetslivsmuseerna berättar och levandegör historien genom arbete och vardag, ofta med maskiner och tekniska system i drift, men även om livet vid sidan av arbetet. Museernas huvudsakliga inriktning är att ur sina olika perspektiv bevara, bruka, och berätta om industrisamhällets kulturarv. Arbetslivsmuseernas samlingar är idag mycket omfattande. Man kan nog utan att överdriva konstatera att den största delen av bevarandet av industrisamhällets kulturarv vilar på ideella krafter.

Arbetslivsmuseerna har omkring 10 miljoner besök per år *.

Arbetslivsmuseerna har funnits med i Myndigheten för Kulturanalys officiella besöksstatistik från och med 2013. Det var ett viktigt steg för att få en rättvisare bild av totala antalet museibesök i Sverige.

6.1.2 ArbetSam anser

- att det är anmärkningsvärt att inte kulturarvssektorn finns representerad genom till exempel Riksantikvarieämbetet som årligen fördelar medel till ideella organisationer inom kulturarvsområdet.

10.2 ArbetSam stöder

Bedömning: Huvudinriktningen vid hanteringen av statens bidrag till det civila samhället bör vara att berört departement äskar ett minst tvåårigt beställningsbemyndigande för berörda anslag. Regeringsbeslut om beställningsbemyndigande bör dock fattas efter sedvanlig prövning från fall till fall.

10.2.1 ArbetSam stöder

Bedömning: Beslut om bidrag från anslag som medgivits bemyndigande bör fattas snarast efter att regleringsbrevet för myndigheten beslutats och avse så lång tid som möjligt.

10.3.3 ArbetSam stöder

Bedömning: De myndigheter som betalar ut bidrag till organisationer i det civila samhället bör se över de regler som gäller ansökan och återrapportering för att, om möjligt, underlätta administrationen för de organisationer som berörs. I översynen bör även möjligheterna till digitalisering beaktas.

* Rapport Man måste vara lite tokig 2001:1. Utgivare: Riksantikvarieämbetet.

Mikael Parr
Ordförande

Lovisa Almborg
Verksamutvecklare med kansliansvar/handläggare